

**Azərbaycan Respublikası Elm və Təhsil Nazirliyi
Lənkəran Dövlət Universiteti**

Təsdiq edirəm
Tədrisin təşkili və təlim
texnologiyaları üzrə prorektor v.i.e:

dos. Zaur Məmmədov
_____"_____"_____" 2025-ci il

Fənn sillabusu

İxtisas: 050807-Sosial iş

Fakültə: Tarix-coğrafiya və incəsənət

Kafedra: Pedaqogika, psixologiya və incəsənət

I. Fənn haqqında məlumat:

Fənnin adı: Sosial işin nəzəriyyəsi və təcrübəsi-2

Fənn proqramı: 050807-" Sosial iş nəzəriyyəsi və təcrübəsi" Bakı, 2019-ci ili ilə AU-da təstiq edilmişdir.

Kodu: İPF- B012

Tədris ili: II (2025-2026) semestr: III

Tədris yükü: Ümumi- 20 saat; Auditoriya saati -14 saat (8saat mühazirə, 6 saat seminar)

Tədris forması: Qiyabi

Tədris dili: Azərbaycan dili

AKTS üzrə kredit: 3 kredit

II. Müəllim haqqında məlumat:

Adı, soyadı, dərəcəsi: Məmmədzadə Səkinə Telman qızı

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Ə.Məmmədov k.19

E-mail ünvanı: mammadzadasakina@gmail.com

III. Təvsiyə olunan dərsliklər və dərs vəsaitləri:

1. Bolton, F., Laner, R., and Gai, D. For better or worse? Foster parents and children in an officially reported child maltreatment population. *Children and Youth Services Review* (1981) 3,1/2:37–53.
2. Boston Center for Treatment Development and Training. Module 1: Enhancing motivation for change. Retrieved from: <http://www.mass.gov/eohhs/docs/dph/substance-abuse/sbirt/bt-manual-module1.pdf>
3. Center for Substance Abuse Treatment. Enhancing Motivation for Change in Substance Abuse Treatment. Rockville (MD): Substance Abuse and Mental Health Services Administration (US); 1999. (Treatment Improvement Protocol (TIP) Series, No. 35.) Chapter 3—Motivational Interviewing as a Counseling Style. Available from: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/books/NBK64964/>
4. Chamberlin, P., Moreland, S., and Reid, K. Enhanced services and stipends for foster parents: Effects on retention rates and outcomes for children. *Child Welfare* (1992), 500 p.
5. Cherry, K. (2012). *Pavlov's Dog's: How Ivan Pavlov Discovered Classical Conditioning*. Retrieved from: <http://www.psychology.about.com/od/classicalconditioning/a/pavlovs-dogs/html>
6. Child Welfare League of America AND The Evan B. Donaldson Institute. What's working for children: A policy study of adoption stability and termination. New York: (2004).
7. Community Care of North Carolina. CCNC Motivational Interviewing (MI) Resource Guide. Retrieved from: <https://www.communitycarenc.org/media/files/mi-guide.pdf>
8. Coughlan, R., & Manley, J. (2006). *Bosnian refugees in America new communities, new cultures*. New York: Springer.
9. Courtney, M., and Needell, B. Outcomes of kinship care: Lessons from California. In *Child welfare research review*. Vol. 2. J.D. Berrick, R.P. Barth, and N. Gilbert, eds. New York: Columbia University Press, 1997, pp. 130–50.
10. Crain, W. (2005). *Theories of Development: Concepts and Applications* (5th ed.). Upper Saddle River, NJ: Pearson Education.

IV Prerekvizitlər: Fənnin tədrisindən öncə hər hansı fənnin tədrisinə zərurət yoxdur.

V. Korekvizitlər: Fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda digər fənlərin də tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI. Fənnin təsviri və məqsədi:

"Sosial işin nəzəriyyəsi və təcrübəsi - II" fənni sosial işin təcrübəsi sahəsində sərbəst yaradıcılıq işləri əldə edilmiş nəzəri bilikləri təcrübədə tətbiq edərək bacarıqlara çevirməyə xidmət məqsədiylə tədris olunan fəndir. Həmçinin tədris kursu "Pedaqogika, psixologiya və incəsənət fənləri" kafedrası nəzdində psixoloji və pedaqoji yönümlü ixtisasların tədris planı çərçivəsində işlənmişdir. Tədris planına uyğun olaraq bu kurs bakalavr səviyyəsinin tələbələri üçün müstəqil fənn kimi tədris olunur. Kursun tədrisi 2 tədris ilinin üçüncü semestrində 14 saat (8 s. mühazirə, 6 s. məşğələ) nəzərdə tutulur.

Kursun tədrisində ilk növbədə “sosial işin nəzəriyyəsi” mövzusu, vəzifələri, əsas problemləri, prinsipləri ayrı-ayrı bölmələri barədə izahlara yer verilir. Tələbələr fənni öyrənməklə sosial işlə bağlı zəruri biliklərə yiyələnəcəklər.

VII. Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmaz, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır

VIII Qiymətləndirmə:

Tələbələrin biliyi 100 ballı sistemlə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminarın nəticələrinə görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə.

Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletinə bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

- 10 bal- tələbə keçilmiş material dərinədən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.
- 9 bal-tələbə keçilmiş material tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunun mətnini tam açə bilir.
- 8 bal-tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir;
- 7 bal- tələbə keçilmiş material başa düşür, lakin nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir
- 6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.
- 5 bal-tələbənin cavabında çatışmazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.
- 4 bal-tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir;
- 3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var, lakin fikrini əsaslandırə bilmir;
- 1-2 bal- tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.
- 0 bal- suala cavab yoxdur.

Tələbənin imtahanda topladığı balın miqdarı 17-dən az olmamalıdır. Əks təqdirdə tələbənin imtahan göstəriciləri semester ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur.

Semestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə(imtahan və imtahanaqədərki ballar əsasında)

№	Bal	Qiymət	
		Sözlə	Hərflə
1.	91-100	əla	A
2.	81-90	çox yaxşı	B
3.	71-80	yaxşı	C
4.	61-70	kafi	D
5.	51-60	qənaətbəxş	E
6.	50 və ondan aşağı	qeyri-kafi	F

IX.Davranış qaydalarının pozulması:

Tələbə Universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda Əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülecək.

X. Təqvim mövzu planı: Mühazirə 8 saat , seminar 6 saat. Cəmi: 14 saat

№	Keçirilən mövzuların məzmunu	Müh.	Sem.	Tarix
1	Mövzu1. Bioekoloji sistem nəzəriyyəsi Plan: - Bioekoloji sistem anlayışı. - Bioekoloji sistemin elementləri: Mikrosistem. Mezosistem. Ekzosistem. Makrosistem. Xronosistem. - Bioekoloji sistem elementlərinin real həyatda tətbiqi. - Proksimal proses anlayışı.	2		
2	Mövzu 2. Bağlılıq nəzəriyyəsi Plan: - Bağlılıq nədir. Bağlılığın əhəmiyyəti. - Ana deprivasiyası. Ana deprivasiyasının təzahürləri və nəticələri. - Ana qayğısının multiplikasiyası anlayışı. Monotropuluq və Politropuluq anlayışları. - Bağlılığın növləri. Bağlılığın təhlükəli, ambivalent, yayınan və qeyri-mütəşəkkil növləri. - Bağlılığın təhlükəli, ambivalent, yayınan və qeyri-mütəşəkkil növlərinin uşaqlıq,	2	2	

	yetkinlik və valideynlik dövrlərində təzahürləri.			
3	Mövzu 3. Şərtlənmə nəzəriyyələri Plan: 1. Stimul və Reaksiya anlayışları. Stimul və Reaksiyanın növləri. 2. Klassik şərtlənmənin real həyatda tətbiqi. Yeni davranışın mənimsənilməsi şərtləri. 3. Instrumental şərtlənmənin şərtləri. 4. Mükafatlandırma və cəzalandırma anlayışları.	2	2	
4	Mövzu 4. Yeni imkan nəzəriyyələri: Gündəlik fəaliyyət yanaşması, Cinayət modeli və Rəşional seçim perspektivi Plan: 1. Yeni İmkan nəzəriyyələri qanun-pozuntusu nəzəriyyələri kimi. 2. Cinayət imkanları anlayışı. 3. Gündəlik Fəaliyyət Yanaşması. 4. Cinayətin baş vermə şərtləri. Hədəfin kriminal hücumu məruz qalmasının 4 əsas elementi. 5. Cinayət modeli. Cinayət modelinin elementləri: Kəsişmə nöqtəsi. Cığır. Kənar. 6. Rəşional Seçim perspektivi. 7. Cinayət seçimləri və cinayətin spesifik kateqoriyaları arasında əlaqə.	2	2	
	Cəmi: 14 saat	8 s.	6 s.	

XI. Fənn üzrə tələblər:

Sosial işin nəzəriyyə və təcrübəsi fənnini öyrənən tələbə üçün sosial işin əsas məsələlərini öyrənmək prosesi daha da asanlaşır. Sosial işin nəzəriyyəsi təcrübə hissəsi ilə əlaqəli şəkildə öyrənilməli və sosial iş prosesi zamanı tətbiq edilən müdaxilə metodları problemlərin unikallığından asılı olaraq məlumatlar da müqayisəli şəkildə analiz edilməlidir.

XII. Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Sosial nəzəriyyə növlərinin aktual istiqamət və problemlərini mənimsəyir;
- Sosial işin nəzəriyyələri və təcrübəsi sahəsində vacib olan məlumatları öyrənir;
- Müxtəlif məzmunlu keys nümunələrini araşdırarkən vacib məlumatları təhlil etmək, nəzəri bilikləri praktik fəaliyyətlə əlaqələndirmək bacarığına yiyələnir;
- Nəzəriyyənin sosial işin təcrübə fəaliyyətinin öyrənilməsində yeri, rolu və mövqeyini öyrənir;
- Sosial işdə müdaxilə üsullarının praktik tətbiqi yollarını mənimsəyir;
- Keys menecment prosesini uğurla həyata keçirmək üçün lazım olan müstəqil analiz etmə bacarığına yiyələnir;

XIII. İmtahan sualları:

1. Bioekoloji sistem nəzəriyyəsi
2. Bioekoloji sistem anlayışı.
3. Bioekoloji sistemin elementləri kimi: Mikrosistem və mezosistem.
4. Bioekoloji sistemin elementləri kimi: Ekzosistem, makrosistem və xronosistem.
5. Bağlılıq nəzəriyyəsi
6. Bağlılığın əhəmiyyəti.
7. Ana deprivasiyası.
8. Monotropluq və Politropluq anlayışları.
9. Bağlılığın növləri.
10. Bağlılığın təhlükəsiz, ambivalent, yayınan və qeyri-mütəşəkkil növləri.
11. Bağlılığın təhlükəli(ambivalent, yayınan və qeyri-mütəşəkkil) növlərinin uşaqlıq, yetkinlik və valideynlik dövrlərində təzahürləri.
12. Klassik şərtlənmə nəzəriyyəsi
13. Stimul və Reaksiya anlayışları.
14. Stimul və reaksiyanın növləri.
15. Klassik şərtlənmə nəzəriyyəsi.
16. Kiçik Albert təcrübəsi.
17. Instrumental şərtlənmə nəzəriyyəsi
18. Instrumental şərtlənmə nəzəriyyəsində mükafatlandırma və cəzalandırma anlayışları.
19. Mükafatlandırma və cəzalandırmanın növləri.
20. Yeni imkan nəzəriyyələri.
21. Cinayət imkanları anlayışı.
22. Gündəlik fəaliyyət yanaşması.
23. Cinayət modeli yanaşması.

24. Rəşional seğıim perspektivi.

25. İmkanın prinsipləri.

XIV.Kollekvium sualları.

--blok--

Bioekoloji sistem nəzəriyyəsi.

Bioekoloji sistemin elementləri kimi: Mikrosistem və mezosistem.

Bioekoloji sistemin elementləri kimi: Ekzosistem, makrosistem və xronosistem.

--blok--

Bağılılıq nəzəriyyəsi

Bağılılığın əhəmiyyəti və ana deprivasiyası.

Klassik şərtlənmə nəzəriyyəsi

--blok--

Stimul və Reaksiya anlayışları.

İnstrumental şərtlənmə nəzəriyyəsi

Mükafatlandırma və cəzalandırma anlayışları.

Yeni imkan nəzəriyyələri

“Sosial işin nəzəriyyəsi və təcrübəsi-2” fənninin sillabusu 050807-“ Sosial iş” ixtisası (proqramı) üzrə tədris planı və fənn proqramı əsasında tərtib edilmişdir. Pedaqogika, psixologiya və incəsənət kafedrasının 29 aprel 2025-ci il tarixli iclasında (protokol №10) təsdiq olunmuşdur.

Fənn müəllim:

S.T.Məmmədşadə

Kafedra müdiri:

dos.A.X.Əliyev